

Rekonstruerer 17. mai

Leder for Sola historielag Tor Erik Hansen, rektor ved Sola skole Maria Jacobsen Joa og Tormod Lauvvik, medlem i Sola historielag.

17. mai skal Sola Historielag gjenskape deler av arrangementet som fant sted for hundre år siden, i anledning grunnlovsjubileet.

INGVILD BERGER • tekst og foto
ingvild@solabladet.no

– For hundre år siden var Sola kommune en fattig jordbrukskommune, og hadde ikke råd til så mye, forteller Tor Erik Hansen, leder for Sola historielag.

Før grunnlovsjubileet i 1914 søkte Lars Tobias Sømme kommunen om midler til flaggstang og flagg - og fikk nei. Han hadde tro på at Sømme kunne bli Sola sentrum, og ønsket å sette opp flaggstangen for å ha en enkel markering av grunnlovens første hundre år.

– Men siden han fikk nei måtte han ordne det selv, og fikk satt opp flaggstang og en høy, avlang stein som skulle støtte den opp. På steinen ble det risset inn «17. mai 1914», sier Hansen.

Støttesteinen ble etter hvert tatt ned, og har i lang tid ligget under et tre i skolegården til Sola skole. Det er denne steinen som skal avdukes på lørdag, sammen med et nytt informasjonsskilt om Erling Skjalgsson og hans

Den siste av Erling Skjalgssons hvilesteiner. Her med tusenårstreet i bakgrunnen.

hvillesteiner.

«Solas store sønn»

For hundre år siden ble det funnet en bautastein i en steinrøys like ved Sola skole, og den er en av flere bautasteiner i kommunen som har blitt opphavet til sagnet om hvilesteinene til Erling Skjalgsson.

– Sagnet sier at steinene ble satt opp etter at Skjalgsson døde, som et symbol på likferden hans. Det ble satt opp bautasteiner for hvert sted de hvilte med båren, i alt seks steder. Sømme fikk derfor i tillegg satt opp denne hvilesteinen ved siden av flaggstangen, forteller Hansen.

Erling Skjalgsson var svoger til

Kåre Myklebust, styremedlem i Sola historielag, jobber med fundamentet til Erling Skjalgssons hvilestein. (Foto: Tormod Lauvvik)

Olav Tryggvason, og en av Norges mektigste menn. Han møtte sin bane i et slag mot Olav den hellige, rundt år 1028. Hvilesteinene står på en rett linje fra Hafsfjord bru i nord, til den siste i skolegården på Sola skole.

Fylkesordfører Janne Johnsen og ordfører Ole Ueland skal sammen med en elev avduke støttesteinen og skiltet, som er plassert ved siden av hvilesteinen.

Formidler historien

– Å få på plass denne historiske mini-parken er et stort pluss for området her, sier Tormod Lauv-

vik, styremedlem i historielaget.

Han påpeker at det har vært mange ivrige mennesker med i arbeidet for å få den ferdig.

– Mange har vært flinke til å dukke opp på dugnad. Denne mini-parken hadde neppe kommet i stand uten lederen for historielaget, i tillegg til god støtte fra Sola skole. De har aldri klaget på arbeidet vi har gjort her, forteller Lauvvik.

Rektor ved Sola skole, Maria Jacobsen Joa, er glad for at støttesteinen endelig er oppe.

– Vi har jo gått og lurert på den steinen. Det står jo 17. mai 1914

på den, så vi har jo tenkt at den må ha noe med 1814 å gjøre, forteller Jacobsen Joa.

Historien formidles nå til elevene på skolen.

– Det er veldig kjekt at vi endelig har fått vite historien bak steinen, sier Jacobsen Joa.

Gleder seg

Både Hansen, Lauvvik og Jacobsen Joa ser fram til markeringen på 17. mai.

– Vi har jo holdt på en stund med dette. Den flaggstangen detter ikke ned nå, for å si det sann, sier Hansen og smiler.

– Rop ekstra høyt hurra i år

Marianne Evensen håper det blir livlig i alle de tre togene i kommunen i år.

HELENE PAHR-IVERSEN
helene@solabladet.no

– Jeg er veldig glad i 17. mai, og for meg er det helt naturlig å stå og rope hurra både til kjente og ukjente. Jeg håper det blir mye

liv og røre i togene i år, sier Marianne Evensen ved kulturkontoret i kommunen.

Holder i trådene

Dagene før nasjonaldagen er travle for henne. Akkurat nå er det 17. mai-programmene som skal sorteres, telles, pakkes og kjøres ut til skoler, butikker og offentlige bygg.

I mange år har Evensen vært en slags 17. mai-koordinator.

Hun hjelper 17. mai-komiteen i gang, snakker med skoler, FAU, korps og de mange andre som bidrar under feiringen. Hun er også konferansier under den tradisjonelle Norsk Aften-festen i kulturhuset.

– Jeg føler et ansvar for det som skjer under 17. mai feiringen, sier kulturkonsulenten.

En tradisjonell dag

Hun tar også ansvar for flaggene

og for å stryke dem. Tidligere har Marianne Evensen strøket flaggene til hele kommunestyret. Det slipper hun i år.

– I år skal jeg bare stryke de som vi pynter med her på kulturhuset, sier hun.

17. mai i Sola skal feires på tradisjonelt vis med fire tog, tre barnetog og ett folketog. Det blir som vanlig samling med taler og leker ved flere barneskoler etter barnetoget.

Flagget til topps

Dagen starter allerede klokken halv åtte på Åsen med bekransning og appell ved minnesmerket over de russiske krigsfangene. Det blir også bekransning av de allierte flygeres grav og av minnesmerket over falne i andre verdenskrig.

– Det hadde vært kjekt hvis enda flere hadde møtt opp under bekransningene, og ved flaggheisingen utenfor rådhuset. Der holder blant annet lederen av 17. mai-komiteen, Jorunn Blomvik, sin appell, sier Marianne Evensen.

Om kvelden inviterer kom-

1914

(Foto: Rod Lauvvik)

På lørdag skal hele elevflokket ved Sola skole bidra med sang.

– Her markerer vi noe som skjedde for hundre år siden, to hundre år siden og for nesten tusen år siden. Det er spesielt, sier Hansen.

Tror dere årets feiring av 17. mai blir litt større på grunn av jubileet?

– Ja, det tror jeg. Jeg tror barna kjenner litt på at nå er det ikke bare en vanlig feiring av 17. mai, det er faktisk jubileum, sier rektor Jacobsen Joa.

Steinen som ble reist som støttepilar for flaggstangen i 1914.

munen til Norsk Aften, en fest som er blitt en populær tradisjon.

– I år er det professor Torggrim Titlestad som er taler, og den tror jeg blir veldig interessant, sier Evensen.

Sola Brass Band spiller, og gjestearistene i år er Ingrid og Karl Dag Kjosavik.

Marianne Evensen har kontroll på flaggene til kommunen. – Jeg er veldig glad i 17. mai, og jeg håper folk viser ekstra begeistring i år, sier hun. (Foto: Arkivfoto)

Ingrid Bru Eide og Maren Nilsen er klare for å gå i tog med Solarussen.

Sola-russen feirer i Stavanger

Russen fra Sola videregående skole vil være lite til stede i Sola sentrum på 17. mai.

INGVILD BERGER • tekst og foto
ingvild@solabladet.no

– Vi skal gå i tog i Stavanger sentrum, og kommer ikke til å gjøre noe spesielt på Sola, sier Maren Nilsen.

Hun er togsjef for russen på Sola videregående skole.

– I år har alle togsjefene i Stavangerområdet fått ansvar for et tema, siden det er jubileum, forteller Nilsen.

Skolene har blitt tildelt hver sin epoke fra 1814 til 2014. Sola videregående har fått epoken år 2000 til år 2005.

– Vi begynte på skolen da og vil være inspirert av musikken fra den tiden. I toget skal vi ha med oss boomblaster, også har vi oppfordret alle til å gjøre litt utav seg. I tillegg skal vi ha faner, og selvfølgelig gå i russeklær. Noen kommer til å gå i hettegensere for å representere hip hop. Alt i alt har vi gjort det litt fritt, forteller togsjefen.

Slitne

Foreløpig har ikke solarussen bestemt seg for om de skal gjøre noen sprell på Sola. Før siste rusседag 17. mai blir det uansett storfest.

– Vi er klare for å feste på fredag. Da skal vi gå på fotballkamp, og så er det en stor samling for all russen i Stavanger.

Sammen med venninnen Ingrid Bru Eide er Nilsen klar på at russetiden så langt har vært veldig kjekk.

– Det er siste innspurt nå. Det blir nok to kjekke dager, sier Nilsen.

Rektor ved Sola videregående skole, Janne Handeland, forteller at russen har oppført seg fint i år.

– De har vært ganske rolige i år, og det var de også i fjor, sier Handeland.

– Det føles litt større å være russ i år. Spesielt siden 17. mai-komiteen tok kontakt med russen og ville gjøre noe spesielt med oss. Det er stas, sier Nilsen.

– Er det trist å tenke på at dere snart er ferdig med russetiden?

– Det er trist ja, jeg kunne godt holdt på en uke til, forteller Nilsen.

– Men du blir jo sliten også, med alt som foregår, sier Bru Eide.